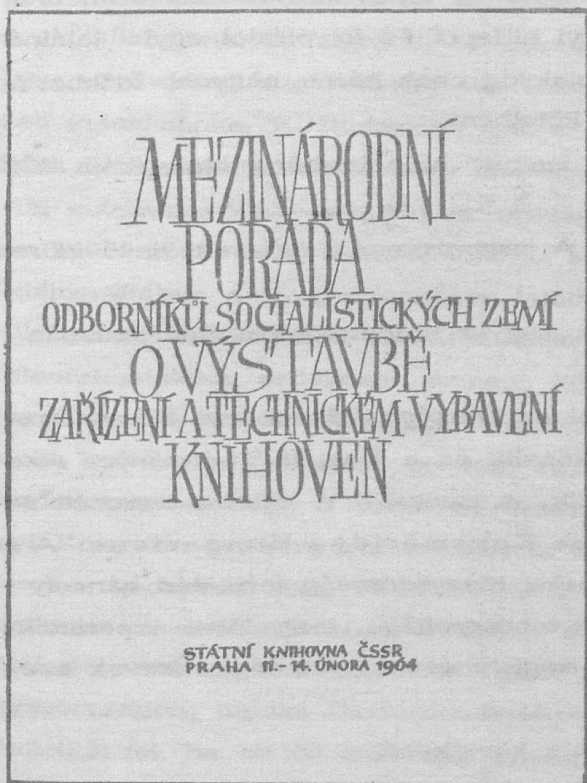

MEGJELENT

A PRÁGAI KÖNYVTÁRÉPÍTÉSZETI ÉS GÉPESÍTÉSI KONFERENCIA ANYAGA

A Könyvtári Figyelő 1964. 1-2. számában beszámoltunk a február 11-14-én Prágában rendezett könyvtár-építészeti és gépesítési kérdésekkel foglalkozó konferenciáról. A konferencia teljes anyaga a Nemzeti Könyvtár kiadásában az alábbi címen jelent meg:

A kötet a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban 4-1314 számon található.

Tartalma:

Kohuda, Frantisek miniszterhelyettes megnyitó beszéde.

Vinárek, Josef: Nemzetközi együttműködés és munkamegosztás a szocialista országokban a könyvtárügy területén.

Mejendorf, Georgij V.: Új irányzatok a könyvtárépítés területén a Szovjetunióban és a szocialista országokban.

Pascsenko, Fedor N.: A modern könyvtárépítészet fejlődésének új sajátosságai a Szovjetunióban.

Piasecki, Władyslaw: A modern könyvtári építkezés fontosabb irányzatai.

Barabási Rezső: Törekvések a könyvtári és dokumentációs munka technikájának továbbfejlesztésére.

Dux, Werner: A könyvtári gépesítés kérdései.

Dafinov, Zdravko: A könyvtári berendezések a szocialista országokban.

Gawrecki, Drahoslav: A nemzetközi együttműködés, munkamegosztás a gyártás, a szocialista könyvtárak építése, berendezése és műszaki felszerelése területén.

Az előadások szövegének ismertetése után közli a beszámoló az előadásokat követő vita összefoglalását, s végül a konferencia által elfogadott határozati javaslatok szövegét.

Az 1705—1919. évek retrospektív sajtóbibliográfiájának munkálatairól

A hírlapok és folyóiratok forrasanyagára támaszkodó irodalomtörténeti, sajtótörténeti kutatás és valamennyi szaktudomány területén az adatfeltáró munka, a rendszeres feltárás és feldolgozás igen nagy akadálya, hogy nincs olyan sajtóbibliográfiai kézikönyvünk, amelyben együtt találnánk az elmúlt századokból, közelebbről a magyar sajtó elmúlt több mint 180 évéről, akár csak egy-egy évtized alatt megjelent periodikumok teljes bibliográfiáját. Hogyan gondolhatnánk még olyan nyilvántartó jegyzékre is, amely feltüntetné, melyik könyvtárban található az a periodika, amelyet keresünk. Sajnos nincs olyan könyvtárunk sem, ahol egy-egy században megjelent valamennyi hírlapot és folyóiratot együtt találnánk. Néhány szakbibliográfiát leszámítva, napjainkig csak három nagyobb időközt felölelő sajtóbibliográfia jelent meg önálló kötetben:

1/ 1884-ben, Szalády Antal: A magyar hírlapirodalom statistikája 1780-1880;

2/ 1916-ban, Kereszty István: A magyarországi időszakai sajtó időrendi áttekintés 1705-1867.:

3/ 1941-ben, Dezsényi Béla: A magyar hírlapirodalom első százada 1705-1805.

Ezen a hiányosságon akar segíteni az Országos Széchényi Könyvtár, amikor a magyar nemzeti sajtóbibliográfiát készíti, és a Magyar Tudományos Akadémia, amikor ennek kiadására vállalkozik. A munka I-V. kötetre tervezett sorozat, szerkesztője Dezsényi Béla, címe Ephemerides Hungaricae. A sorozat felöleli az 1705-1919-ig, a történelmi Magyarország területén bármely nyelven megjelent hírlapok és folyóiratok bibliográfiáját, megjelölve a periodikumok könyvtári lelőhelyét. Az első kötet megjelenése az akadémiai tervek szerint 1965-re várható.

A sorozat évek szerinti felosztása a következő:

1. kötet 1705-1849-ig és a 2. kötet 1850-1867-ig Busa Margit önálló munkája;

a 3. kötet első része 1868-1879-ig Dörnyei Sándor önálló munkája,

a 3. kötet második részét és a további 4-5. kötetet 1880-1919-ig munkaközösség állítja össze, akadémiai célhiteltámogatással.

Jelenleg az első kötet, az 1705-1849-ig terjedő időszak anyagának saj-

tó alá rendezése folyik. Ezért is indokolt, hogy ez alkalomból ezt a kötetet kissé részletesebben ismertessük. Ebből az időszakból eddig 1004 megjelent periodikumot tartunk nyilván. Az anyag elrendezésének és feldolgozásának fejezetei:

1/ Bevezetés; a kötet anyagának összegyűjtésére, feldolgozására és használatára vonatkozó tudnivalók ismertetése, magyar, német és francia nyelven.

2/ Sajtóbibliográfia; egy-egy periodikumról megállapítható minden adatváltozás feltüntetése. A bibliográfia címfelvétel alapját az Országos Széchényi Könyvtár Hirlaptárának, mint Magyarország leggazdagabb állományának anyaga képezi. Sajnos ez a "leggazdagabb állomány" is nagyon hiányos. Az itt hiányzó kötetek, illetve egyes számok adatait kiegészíti 31 budapesti és 19 vidéki könyvtár állományának feltárása.

3/ Lelőhelybibliográfia; az összesen 30 budapesti, és vidéki könyvtár állománynyilvántartása, valamint Csehszlovákia néhány nagyobb könyvtárában végzett kutatómunka. Köztudomásu már a szakirodalomból, hogy nemzeti bibliográfiánk hiányossága milyen nagy mértékben kiegészülne a romániai és jugoszláviai kutatómunkával; ezekben az országokban sajnos nem volt eddig lehetősége az 1705-1849. rész összeállítójának anyagfeltáró munkát végezni. A lelőhelybibliográfiában a Magyarországon található anyagot akkor is feltüntetni az összeállító, ha a bibliográfiai címeirást nem egészítik ki. Ez az eljárás, a lelőhelyek felsorakoztatása, érdekesen színezi, közelebb hozza a kutatóhoz az egyes hírlapok és folyóiratok fejlődését. Érdekes sajtótörténeti képet kapunk, látjuk, mennyire volt ismert, elterjedt, olvasott egy-egy periodikum. A lelőhelyjegyzék gyakorlati haszna, hogy a kutató ne támaszkodjék kizárólag az Országos Széchényi Könyvtár állományára; vonatkozik ez különösen a vidéki kutatókra, akik távol a budapesti könyvtáraktól nem is tudják talán, hogy esetleg a munkahelyükhöz közeleső vidéki könyvtárban is megtalálhatják azt a hírlapot, vagy folyóiratot, amit csak Budapesten véltek fellelni. Itt említjük meg, hogy a nem Magyarországon, hanem Csehszlovákiában talált periodikumok adatait csak akkor tüntetjük fel, ha az ott felkutatott anyag Magyarországon nem található.

4/ Mellékletek feltárása és ezek lelőhelyjegyzéke; ide tartozik minden nem szövegtörzsi kép, metszet, zenemű, térkép, felhívás stb., amelyeknek önálló lapszámozása van, illetve egyáltalában nincs lapszámozása. Sajnálatos, hogy milyen kevés melléklet maradt ránk. Egy-egy periodikumhoz tartozó melléklet, mint nem hozzákötött, vagy fűzött anyag legtöbbször elszakadt a főlaptól és elkallódott. Eddig több ezer mellékletet sikerült már ebben a korszakban felkutatni a szerkesztőnek.